

 νέο φροντιστήριο	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΗ ΥΛΗ	ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
	ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	ΜΑΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
	ΤΜΗΜΑ	
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	
	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	3 ΏΡΕΣ

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α1

Να αποδώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α. Πραιτωριανοί
- β. Επανάσταση του 1862
- γ. Εποχή «ευημερίας»

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων (Σ/Λ).

- α. Στις εξαγωγές η σταφίδα αντιπροσώπευε το 1/2 του συνόλου.
- β. Ο εξωτερικός δανεισμός διογκώθηκε κατά τη δεκαετία του 1880.
- γ. Η εταιρεία Σερπιέρι Ρου άρχισε τις εργασίες της στο Λαύριο το 1856
- δ. Στα πρώτα μετεπαναστατικά χρόνια οι ιδεολογικές συγκρούσεις λογίζονταν ως σύμπτωμα γενικότερης ηθικής κατάπτωσης.

ε. Το αγγλικό κόμμα πρέσβευε τη συγκρότηση μιας ισχυρής εκτελεστικής εξουσίας στο πλαίσιο της λειτουργίας του «Κράτους Δικαίου».

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ Α3

Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Εσωτερικό αναγκαστικό δάνειο
- β. Αρχή της δεδηλωμένης
- γ. Β' Εθνοσυνέλευση (Άστρος)
- δ. Έναρξη κατασκευής διώρυγας Κορίνθου
- ε. Ήττα στον ελληνοτουρκικό πόλεμο

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ Β1

Ποιες ρυθμίσεις εμπεριέχονταν στα Συντάγματα των ετών 1844 και 1864 ως προς:

Α)τα ατομικά δικαιώματα(3 μονάδες)

Β)τις βασιλικές εξουσίες (3 μονάδες)

Γ) τη σημασία της καθιέρωσης της συνταγματικής αρχής του δικαιώματος της καθολικής ψηφοφορίας για τους άνδρες, αλλά και της εδραίωσης και λειτουργίας του κοινοβουλευτισμού στην πολιτική ζωή της Ελλάδας

(6 μονάδες)

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Β2

Ποια ήταν η δανειοληπτική πολιτική που ακολούθησε το ελληνικό κράτος την περίοδο 1821-1922, ποιοι οι γενεσιουργοί παράγοντες αυτής και ποια, αντίστοιχα, τα απότοκά τους για την πολιτική της Ελλάδας στην συγκεκριμένη περίοδο;

Μονάδες 13

ΘΕΜΑ Γ1

Αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που ακολουθούν και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να παρουσιάσετε τις ακόλουθες πτυχές του αγροτικού ζητήματος στη Θεσσαλία:

- α) Τις πρακτικές των ιδιοκτητών των τσιφλικιών (6 μονάδες).
- β) Τις θέσεις του Τρικούπη και του Δηλιγιάννη στο ζήτημα αυτό (6 μονάδες).
- γ) Τα προβλήματα και τις διεκδικήσεις των κολίγων (7 μονάδες) καθώς και την εξέλιξη του ζητήματος αυτού από το 1907 έως και το 1910 (6 μονάδες).

Μονάδες 25

ΠΗΓΗ 1

Η εφημερίδα «Αιών» σχολιάζει τη συμπεριφορά των τσιφλικάδων της Θεσσαλίας

Και όμως τίς θα πίστευε ότι οι νέοι κύριοι των χωρίων, οι από της [Υψηλής] Πύλης αγοράσαντες ταύτα, εισίν απαιτητικώτεροι των Τούρκων προς τους [...] Έλληνας γεωργούς; Παρά τοις Τούρκοις ανεγνωρίζετο τοίς χωρικοίς η κυριότης της οικίας και της περιοχής αυτής. [...] Αλλά οι νέοι κύριοι [...] εκβιάζουσιν τους δυστυχείς να τους

πληρώνουσι ενοίκιον δια τας οικίας, εις ας κατοικούσιν και ας οι χωρικοί θεωρούσι προ αμνημονεύτων χρόνων ως ιδίας. Άλλα αι ενστάσεις των χωρικών απέβησαν εις μάτην. Επιδείκνυται αυτοίς το της αγοραπωλησίας έγγραφον, εν ω και αι οικίαι επωλήθησαν τω νέω κυρίω.

Ζ. Δ. Παπαδημητρίου, «Το αγροτικό ζήτημα και η δράση του Μαρίνου Αντύπα στη Θεσσαλία», στο: Π. Πετράτος (επιμ.), Μαρίνος Αντύπας (1872-1907), Επιστημονικό Συνέδριο, Αγία Ευφημία, 16-19 Μαρτίου 2006, Πρακτικά, τόμοΑ', Αγία Ευφημία: ΔήμοςΠυλαρέων, 2009, σελ. 157-158.

ΠΗΓΗ 2

Ο ίδιος ο Τρικούπης διευκρίνιζε με σαφήνεια τη στάση του στη βουλή: «... εάν επιβάλωμεν την διανομήν των κτημάτων εις τους καλλιεργητάς, όπως μου το ζητείτε, θα εκδιώξωμεν εξ Ελλάδος το χρήμα των Ελλήνων του εξωτερικού. Αντιθέτως, οφείλομεν να προσελκύσωμεν τα κεφάλαια αυτών των Ελλήνων και όχι να τους εκφοβίσωμεν [...] Η κατάσταση εις την Θεσσαλίαν πρέπει να παραμείνη ως έχει, διότι τούτο απαιτούν τα γενικώτερα συμφέροντα της χώρας μας ...» [...] Μόνο ο Δηλιγιάννης, λόγω της μόνιμης εχθρότητάς του έναντι των «πλουτοκρατών της διασποράς, επιχείρησε το 1896 να περάσει από τη βουλή ένα νόμο για την απαλλοτρίωση ενός μέρους των τσιφλικιών υπέρ των καλλιεργητών τους. [...] Η κατάθεση και μόνο του νομοσχεδίου αυτού του Δηλιγιάννη το 1896 στη βουλή ήταν στην

πραγματικότητα η πρώτη επίσημη αναγνώριση, από την πλευρά του ελληνικού κράτους, ότι υπήρχε πρόβλημα μεγάλης γαιοκτησίας στη βόρεια Ελλάδα, το «θεσσαλικό πρόβλημα».

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμ. ΙΔ΄ : Νεώτερος Ελληνισμός από το 1881 ως το 1913, Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών, 2000, σελ. 70 – 72.

ΠΗΓΗ 3

Τον Φεβρουάριο του 1910 τα μέλη της Πανθεσσαλικής Επιτροπής Αγώνα υπέβαλαν υπόμνημα στον βασιλιά Γεώργιο Α', επιδιώκοντας την παρέμβασή του: «... Δεν είμεθα κύριοι της γης, ην καλλιεργούμεν, ούτε της καλύβης, ένθα διαμένομεν[...] και ούτε μας επιτρέπουσιν ελευθέραν ιδιοκτησίαν[...] Μας εξωθούν, όταν θέλωσι και με τα κινητά πράγματα ημών και με τα μέλη της οικογενείας, περιφερόμεθα από χωρίου εις χωρίον, ώσπερ Αθίγγανοι. Ο γεωργικός πληθυσμός ελαττούται, η δε γεωργία ολοταχώς οπισθοδρομεί. Η τοκογλυφία ακμάζει και η ελonoσία μας θερίζει. Και όμως ευρισκόμεθα πλησίον των συνόρων. Είμεθα οι Ακρίται. Όταν όμως η αγροτική τάξις είναι ευχαριστημένη εκ της θέσεώς της, τότε το καθεστώς είναι περισσότερον εξησφαλισμένον. Καλλίτερος δε βασιλεύς είναι εκείνος, όστις καθιστά την ύπαιθρον γόνιμον χώραν. Εν Δανία η δουλοπαροικία κατηργήθη από του 1788 έτους και στήλη ελευθερίας υπενθυμίζει το γεγονός τούτο. Διατί να μη στηθή[στήλη ελευθερίας] και εν Ελλάδι;

Ιστορία του Νέου Ελληνισμού, 1770 – 2000, 6ος τόμος: Η εθνική ολοκλήρωση (1909 – 1922). Από το κίνημα στο Γουδί ως τη Μικρασιατική Καταστροφή, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 2004, σελ. 273

ΘΕΜΑ Δ

«Μεγάλη Ιδέα: Από το ρομαντικό όνειρο του Ι. Κωλέττη στο έπος των Βαλκανικών πολέμων.» Λαμβάνοντας υπόψη σας την παραπάνω διατύπωση, τις ιστορικές σας γνώσεις και τις πληροφορίες των παρατιθέμενων κειμένων:

α. Να αναφερθείτε στο αρχικό περιεχόμενο της Μεγάλης Ιδέας όπως εκφράστηκε από τον Ι. Κωλέττη στην Εθνοσυνέλευση του 1844 στο πλαίσιο της εξωτερικής πολιτικής του γαλλικού κόμματος και το νέο περιεχόμενο που της δίνει ο «βενιζελισμός». **(Μονάδες 13)**

β. Να αποτιμήσετε τον ρόλο των Βαλκανικών πολέμων τόσο στην υλοποίηση του οράματος της Μεγάλης Ιδέας όσο και στην οικονομική ανόρθωση της Ελλάδας. **(Μονάδες 12)**

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η Μεγάλη Ιδέα, αυτός ο ασαφής και πολυσήμαντος όρος, σήμαινε πρώτα απ' όλα την εδαφική επέκταση και την απελευθέρωση των αλύτρωτων αδελφών. Από την ίδρυσή του το ελληνικό βασίλειο προσπάθησε να διεκδικήσει τα νεφελώδη «ιστορικά του όρια», ενώ παράλληλα η Μεγάλη Ιδέα γινόταν συνώνυμη, αφενός μεν με τον εκπολιτιστικό ρόλο των Ελλήνων στην Ανατολή, αφετέρου δε με την πρόοδο και τον εκσυγχρονισμό της χώρας, έννοιες που παρέπεμπαν αυτόματα στον εκδυτικισμό της. Με την είσοδο του Ελευθερίου Βενιζέλου στην πολιτική ζωή της χώρας, τα μεγαλοϊδεατικά οράματα των Ελλήνων απέκτησαν έναν ορθολογικότερο προσανατολισμό. Μετά τις ανεπιτυχείς απόπειρες για την πραγματοποίηση των εθνικών πόθων

και τις ιδεολογικές εξάρσεις [...] οι τύχες του ελληνισμού ταυτίστηκαν, απαρέγκλιτα πλέον, με το έθνος-κράτος. Η Ελλάδα, από τις παραμονές κιόλας των Βαλκανικών Πολέμων, είχε γίνει το μοναδικό σημείο αναφοράς για όλους τους Έλληνες. Ο Βενιζέλος από πολύ νωρίς κατάφερε να συνδέσει τη Μεγάλη Ιδέα με ολόκληρο το οικοδόμημα της πολιτικής του φιλοσοφίας, δίνοντάς της συγκεκριμένο περιεχόμενο. Το αδύναμο, κατά τον 19ο αιώνα, σκέλος της, ο εκσυγχρονισμός και η πρόοδος, έγιναν τώρα η κινητήρια δύναμή της. Στόχος της βενιζελικής πολιτικής ήταν η δημιουργία ενός σύγχρονου, οικονομικά εύρωστου και γεωγραφικά διευρυμένου κράτους που θα μπορούσε να ενταχθεί ισότιμα στον δυτικό κόσμο. Ο βενιζελικός μεγαλοϊδεατισμός μέσα από την προσάρτηση περιοχών, στις οποίες υπήρχαν εθνοτικά ερείσματα, στόχευε στη δημιουργία μιας «μεγάλης Ελλάδας», πλούσιας και ισχυρής, αλλά και στη δημιουργία προϋποθέσεων για τη δυτικοποίησή της ελληνικής κοινωνίας και πολιτείας. «Η Μικρασιατική Καταστροφή, 1922, Έξι στιγμές του 20ου αιώνα», Συλλογικό έργο/Λίνα Λούβη «Το τέλος της Μεγάλης Ιδέας», σελ 23-24, «Τα Νέα ιστορία», 2010

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Ο Ι. Κωλέττης κατά τη διάρκεια της Α΄ Εθνοσυνέλευσης τον Ιανουάριο του 1844 δήλωνε: «Το Βασίλειο της Ελλάδος δεν είναι η Ελλάς. Αποτελεί έν μέρος μόνον, το πλέον μικρόν και το πλέον πτωχόν της Ελλάδος... Υπάρχουν δύο μεγάλα κέντρα του Ελληνισμού. Αι Αθήναι είναι η πρωτεύουσα του Βασιλείου. Η Κωνσταντινούπολις είναι η μεγάλη πρωτεύουσα, η Πόλις, το όνειρο και η ελπίς όλων των Ελλήνων».[...] Έτσι, η Μεγάλη Ιδέα κατέληξε, στα μέσα του 19ου αιώνα, να περικλείει τρεις τουλάχιστον διαφορετικές τάσεις. Στην κυριολεκτική

ερμηνεία της ήταν το ρομαντικό όνειρο της ανασύστασης της ελληνοβυζαντινής αυτοκρατορίας με κέντρο την Κωνσταντινούπολη.[...] Η Μεγάλη Ιδέα θα μπορούσε να ερμηνευτεί και μέσα στα πλαίσια του σύγχρονου εθνικού κράτους: προοδευτική λύτρωση των υπόδουλων ελληνικών περιοχών, με την ενσωμάτωσή τους στο ελληνικό κράτος, πράγμα που σήμαινε κατά μέτωπο σύγκρουση με την Οθωμανική Αυτοκρατορία. Michael Llewellyn Smith «Το όραμα της Ιωνίας – Η Ελλάδα στη Μικρά Ασία, 1919- 1922» ΜΙΕΤ, Αθήνα 2009, σελ. 36-37

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Οι Βαλκανικοί πόλεμοι, συνδυάζοντας στην τελική τους φάση τον αγώνα των Κρητικών και των Μακεδόνων για την ανεξαρτησία τους, είχαν και για τους δύο αγώνες αίσιο τέλος. Εκτός από τη Μακεδονία και την Κρήτη, η Ελλάδα αυξήθηκε εδαφικά στην Ήπειρο και κατέληξε να ελέγχει στην ουσία πολυάριθμα ελληνόφωνα νησιά. Σε τελική ανάλυση αύξησε το έδαφός της κατά 68% (από 64.786 σε 108.762 τετραγωνικά χιλιόμετρα) και τον πληθυσμό της από περίπου 2.700.000 σε 4.800.000 κατοίκους. [...] Το επίτευγμα της Ελλάδας [...] ήταν εκπληκτικό. [...] Το 1914 τα έσοδα έφτασαν τα 204 εκατομμύρια δραχμές, από τα οποία τα 72 εκατομμύρια προέρχονταν από τις νέες επαρχίες. Επιπλέον, η Ελλάδα απέκτησε μεγαλύτερη έκταση καλλιεργήσιμης γης (από 8.600.00 στρέμματα το 1911 έφτασε στα 13.300.000 το 1914), ενώ η αξία της αγροτικής παραγωγής ανέβηκε από 262 εκατομμύρια δραχμές το 1912 στα 413 εκατομμύρια το 1914.

Douglas Dakin, Η ενοποίηση της Ελλάδας (1770-1923), μετάφραση Α. Ξανθόπουλος, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, β' έκδοση, Αθήνα 1984, σελ. 303-304

νέο φροντιστήριο